

[Avaleht](#) > ... > [Raha/Rahalistes Nõuded](#) > [Hagi Tagamine Nõude Puhul ELi Liikmesriikides](#) > [Scotland](#)

Hagi tagamine nõude puhul ELi liikmesriikides

Sisu koostaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

Šotimaa

1 Millised on abinõude eri liigid?

Hagi tagamise abinõu (*diligence on the dependence*)

Hagi tagamise abinõu on kaitsemeede, mida kasutatakse käimasoleva kohtumenetluse käigus või vahetult enne selle algust. See lubab hagejal (võlausaldajal) säilitada kostja vara, et see oleks kättesaadav kohtumenetluses hageja kasuks tehtava mis tahes kohtuotsuse korral.

Selliseid hagi tagamise abinõusid on kahte liiki. Esimene on vara arestimine menetluse ajaks – meetod, mille korral rahasumma maksmist käsitleva hagi hageja saab tõhusalt arestida kostja mis tahes raha või vara, mis on kolmanda isiku käes. Sellisel kolmandal isikul on seejärel keelatud teha rahamakseid või vara üle anda. Teine on menetlusaegne käsutuskeeld, mis takistab kostjal võõrandada või käsutada mis tahes tema omandis olevat kinnisvara. Seda kasutatakse seoses maa või hoonetega ja mitte raha või vallasvaraga, ning sellega takistatakse kostjal käia oma varaga ümber viisil, mis ei võimaldaks hageja nõude rahuldamist, näiteks vara müümine ja tulu kõrvaldamine.

Menetlusaegset aresti ja käsutuskeelu saab muuta tavatäitemeetmeks, kui kohtuotsus tehakse hageja kasuks.

Ajutine arestimine (*interim attachment*)

Ajutine arestimine on ajutine meede, mis sarnaselt hagi tagamise abinõule võimaldab hagejal kohtumenetluse ajaks arestida kostja vallasvara. See piirab tulemuslikult kostja võimet käsutada tema omandis olevat arestitud vallasvara kuni kohtumenetluse tulemuse selgumiseni. Ajutist arestimist ei saa aga kasutada eluruumide ega teatud esemete suhtes. Pealegi ei muutu see kohtuotsuse järel täitmisele kuuluvaks arestimiseks; enne arestitud esemete enampakkumisel müümist nõutakse maksete ja täiendava arestimise tasu.

Ajutine keeld (*interim interdict*)

Keeld on kohtumäärus, mis takistab isikul midagi tegemast, nt vara kõrvaldamast, keeldu saab kasutada kostja olemasoleva olukorra säilitamiseks. Ajutisel keelul on sama juriidiline jõud kui keelul, aga see kehtestatakse üldiselt enne asjaolude uurimist kohtumenetluse varases etapis, kui tehakse keelu taotlus. Seetõttu on selle vaidlustamine või tühistamine tõenäolisem.

Dokumentide ja muu vara säilitamine

Kohus võib välja anda määruse dokumentide ja muu vara (sealhulgas maavalduse) ajutise säilitamise kohta, mis võimaldaks poolel säilitada tegelikke tõendeid või hankida tõendeid.

2 Millistel tingimustel võib selliseid abinõusid rakendada?

2.1 Menetlus

Hagi tagamise abinõu

Hagi tagamise abinõu võib rakendada üksnes kohtumääruse alusel. Arestimise või käsutuskeelu või ajutise arestimise otsuse võib teha nii kõrge tsiviilkohus kui ka esimese astme kohus. Menetlusaegset arestimist ja ajutist arestimist saab kasutada üksnes juhul, kui kohtuasjas soovitakse sellise rahasumma tasumist, mis ei ole kulud. Menetlusaegse käsutuskeelu otsus on asjakohane juhul, kui kohtuasi sisaldab sarnast otsust või taotleb konkreetse kohustuse rakendamist, et anda hagejale üle vara või asjaõigus tagatisena kinnisvara üle.

Kohtumenetluses esimese astme kohtus soovib hageja tavaliselt saada hagi tagamise abinõu otsust, taotledes seda esialgses kohtumääruses. Esialgne kohtumäärus sisaldab hageja nõuet. Hagi tagamise abinõu saab kohaldada igal ajal kuni hageja kasuks tehtava lõpliku kohtuotsuseni. Käsutuskeelu, tehingute tegemise keelu või arestimise teatise toimetab tavaliselt kätte esimese astme kohtu ametnik (kohtuametnik, kes on määratud dokumente kätte toimetama ja määrusi täitmisele pöörama).

Kõrgelt tsiviilkohtult (Šotimaa kõrgeim tsiviilkohus) saadakse hagi tagamise abinõu otsus taotluse teel. Esimese astme kohtunik (kõrge tsiviilkohtu esimese astme kohtu mis tahes kohtunik) võib seejärel teha hagi tagamise abinõu määruse. Käsutuskeelu, tehingute tegemise keelu või arestimise kavad viib tavaliselt ellu *Messenger-at-Arms* (kõrge tsiviilkohtu ametnik, kes on määratud dokumente kätte toimetama ja kohtumäärusi täitmisele pöörama).

Dokumentide ja muu vara säilitamine

Kui menetlust, millega dokumendid või vara on seotud, ei ole algatatud, saab kohus teha määruse alles siis, kui hageja tõendab, et tõenäoliselt algatatakse tsiviilmenetlus, milles võivad tekkida asjaomaste dokumentide või muu vara kohta küsimused. Algatatud hagi puhul tehakse määrus üksnes juhul, kui hageja tõendab, et tal on seda vaja eelnevalt väidetu konkretiseerimiseks (tõendamaks seda, mida ta oma kohtuasjas väidab). Kui taotlus heaks kiidetakse, täpsustatakse määruses viis, kuidas täitmist nõutakse. Pärast seda toimetatakse määruse tõestatud koopia nendele pooltele, kelle vastu on määrus suunatud.

2.2 Peamised tingimused

Hagi tagamise abinõu

Hagi tagamise abinõu otsustatakse kaalutusõiguse alusel ja kohus annab loa selleks üksnes siis, kui see tuleneb Šotimaa 1987. aasta võlgnike õigusaktis sätestatust ning on igal juhul mõistlik. Hageja on kohustatud veenma kohut määruse tegemise vajaduses.

Ajutine keeld

Kohtunik peab enne ajutise keelu tegemist veenduma asja kiireloomulisuses ja kohtuasja veenvuses. See peab kõiki asjaolusid arvestades olema asjakohane ning kohtunikku tuleb veenda selles, et ajutist keeldu kehtestamata tekiks hagejale suurem probleem kui selle kehtestamine tekitaks kostjale.

Dokumentide ja muu vara säilitamine

Enne kui kohus saab määruse teha, peab hageja tõendama, et tõenäoliselt algatatakse tsiviilmenetlus ja selles võivad asjakohaselt tekkida küsimused dokumentide või muu vara kohta. Kui tsiviilmenetlus on juba algatatud, tehakse määrus üksnes juhul, kui hageja tõendab, et see on vajalik (vt eespool punkt 2.1).

3 Abinõude ese ja laad

3.1 Millist liiki vara suhtes võib neid abinõusid kohaldada?

Hagi tagamise abinõu

Arestimine n-ö külmutab kaubad või raha, mida omab kostja, aga mis on kolmanda isiku käes. Sellisele kolmandale isikule viidatakse kui isikule, keda arestimenetlus puudutab (*arrestee*). Enne kohtuotsuse väljakuulutamist ei saa anda arestitud vahendeid või kaupu võlausaldaja valdusse ega neid müüa. Kui otsus on hageja kasuks, võidakse vahendid automaatselt vabastada, aga kaupade vabastamiseks peab algatama edasise hagi.

Käsituskield on personaalne meede, millega takistatakse kostjal võõrandamast talle kuuluva kinnisvara omandiõigust või koormata seda hüpoteegiga võlausaldaja kahjuks. Käsituskieldu kasutatakse pigem kostja omandis oleva kinnisvara kui selle vara suhtes, mille kolmas isik talle võlgu on.

Ajutise arestimisega on võimalik arestida materiaalselt vallasvara, välja arvatud teatud erandid. Erandite hulka kuuluvad mis tahes esemed, mis asuvad kostja eluruumides, kostja äri või ettevõtte jaoks vajalikud esemed, kergesti riknev kaup ning ettenähtud väärtusest sõltuvalt kostja sõiduk.

Ajutine keeld

Ajutise keeluga keelatakse kostjal teha teatud toiminguid, millel on vahetu mõju. Sellega võidakse takistada kostjat või kolmandat isikut võtmast mis tahes varaga seotud meetmeid.

Dokumentide ja muu vara säilitamine

Kõrgel tsiviilkohtul ja esimese astme kohtul on laiaulatuslik pädevus dokumentide ja muu vara (sealhulgas maavalduse) säilitamise, arestimise ja kinnipidamise kohta otsuse tegemiseks, mis võib olla asjakohane mis tahes käimasoleva või tulevase kohtumenetluse jaoks. Kohus võib nõuda mis tahes sellise vara esitamist ja taastamist, aga ka proovide võtmist ning nendega mis tahes katsete tegemist.

3.2 Milline on selliste abinõude mõju?

Hagi tagamise abinõu

Menetlusaegse arestimise korral nn külmutatakse kostja omandis ja kolmanda isiku käes olevad kaubad või vahendid. Kui kolmas isik arestitud vara loovutab, on ta kohustatud maksma hagejale selle väärtuse. Kui hageja on oma hagis edukas, on tal arestitud vara suhtes eelisõigus. Menetlusaegse arestimise korral vara külmutatakse, aga omandiõigust ei kanta hagejale üle.

Menetlusaegse käsituskieldu korral ei anta hagejale vara suhtes asjaõigust ning ta ei saa võtta meetmeid vara enda valdusse võtmiseks või müümiseks. Selle meetme eesmärk on säilitada vara kostja kinnisvara osana ning seega takistada tal sellega seotud omandiõiguse võõrandamist või koormata seda hüpoteegiga. Mis tahes tahtlikku õiguslikku toimingut, mis mõjutab vara pärast käsituskieldu jõustumiskuupäeva, võib hageja eirata selles ulatuses, mis kahjustab tema huve.

Ajutine keeld

Kui kostja keeldu ei täida, võib hageja algatada tema vastu keeldu rikkumise menetluse. Kui süüdistust tunnustatakse või see leiab tõendamist, võib kostjat oodata karistus: trahv või võimalik vangistus.

Dokumentide ja muu vara säilitamine

Määruse täitmata jätmine võib põhimenetluses lõppeda vaikumisi otsusega mittetäitva poole vastu. Lisaks võidakse algatada isiku suhtes, kelle käes on keeldu sätestatud dokument või vara, menetlus seoses lugupidamatusega kohtu vastu.

3.3 Kui kaua sellised abinõud kehtivad?

Hagi tagamise abinõu

Kui kohtumenetluses on edukas kostja, lõpetab lõpliku kohtuotsuse väljakuulutamine seni kehtinud aresti. Kui kohtuasja võidab hageja, on arest täitmisele pööratav kuni kolm aastat alates otsuse kuupäevast.

Käsituskield takistab kostjal loovutamast oma kinnisvara või koormamast seda hüpoteegiga. Menetlusaegne

käsuskeeld muutub kohtuotsuse väljakuulutamisel automaatselt tavaliseks käsuskeeluks. Keelu mõju kestab viis aastat ning seda on võimalik pikendada.

Ajutine arestimine kehtib kuus kuud või kuni selle tühistamiseni. Kui kostja vastu algatatud hagi ebaõnnestub, lõpeb ka ajutine arestimine.

Ajutine keeld

Ajutine keeld kehtib kuni selle tühistamiseni või hagi lõpliku lõpetamiseni. Kui keeld kehtib teatud aja, siis kohaldatakse seda kuni sätestatud tähtaja lõppemiseni.

Dokumentide ja muu vara säilitamine

Määruse kehtivus lõpeb, kui hagi on lõplikult lahendatud.

4 Kas abinõu kohta saab esitada kaebuse?

Hagi tagamise abinõu

Kostja võib taotleda keeldu, millega takistatakse menetlusaegset arestimist kahes olukorras. Esiteks, kui on viivitamatult võimalik tõendada, et arestimine oli väär, sest see tehti ilma määruseta või ebaseaduslikult või pahatahtlikult või tõenäolise põhjuseta. Teine olukord on siis, kui kostja on deponeerinud kohtus nõutava põhisumma.

Kui hagi tagamise abinõu kohta on tehtud määrus, võib kostja või kes tahes asjast huvitatud isik nõuda selle tagasivõtmist või piiramist. Tagasivõtmine tühistab täielikult määruse ja sellest tuleneva mis tahes meetme. Kui leitakse, et menetlusaegne arestimine või käsuskeeld või ajutine arest, mida rakendati pärast määruse tegemist, ei ole õiguspärane, tuleb menetlusaegne arest, käsuskeeld või arestimine tühistada.

Kui määrus oli tegelikult kehtiv, aga käsuskeeld või arest olid kas ebatõhusad või ebaseaduslikud, võib meedet piirata.

Kui kostja soovib hagi tagamise abinõu tagasivõtmist või piiramist, on hageja ülesanne veenda kohut selles, et seda ei tuleks tagasi võtta ega piirata. Kohus võib nõuda ka, et kostja esitaks kautsjoni (tagatise), nii et kui kohtuotsus tuleb tema kahjuks, tehakse arestitud vahendid või nende väärtus või tavaliselt kogu nõutav võlg hagejale kättesaadavaks.

Ajutine keeld

Esimese astme kohtus tehtud määruse, millega rahuldatakse või lükatakse tagasi ajutine keeld, võib ilma loata edasi kaevata esimese astme kohtu kohtunikule (kohaliku piirkonna vanemkohtunik) või loaga kõrgesse tsiviilkohtusse.

Kõrges tsiviilkohtus tehtud ajutise keelu kehtestamist või tühistamist käsitleva määruse võib edasi kaevata neljateistkümne päeva jooksul alates määruse tegemisest.

Dokumentide ja muu vara säilitamine

Esimese astme kohtus tehtud määruse, millega rahuldati dokumentide või vara säilitamise taotlus, saab edasi kaevata neljateistkümne päeva jooksul alates määruse tegemisest.

Kõrges tsiviilkohtus võib kes tahes isik, kes saab dokumentide või vara säilitamise taotluse, ilmuda kohtusse ja soovi korral taotluse vaidlustada. Määruse rakendamisel teavitab selle jaoks kohtu määratud volinik (*Commissioner*) määruse saajat tema õigusest otsida õigusabi. Kui selle nõu otsimise eesmärk on aidata tal otsustada, kas küsida kohtult määruse muutmist, ei alusta volinik loetletud esemete otsimist, nende ülevõtmist ega säilitamist.

Seonduvad lingid

[Šotimaa kohtuamet](#)

■ Viimati uuendatud: 28/09/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.